

Datakeurmerk krijgt internationale erkenning

Het datakeurmerk, bedoeld om het duurzaam opslaan en hergebruiken van onderzoeksgegevens te stimuleren, krijgt een internationaal bestuur. Initiatiefnemer DANS (Data Archiving and Networked Services) treedt op 1 mei terug als beheerder van het keurmerk. Het instituut heeft zich als eerste zelf aan een 'assessment' onderworpen.

Ook andere Nederlandse data-instituten zullen binnenkort, bij wijze van 'pilot', zo'n keuringsproces doorlopen. Met verschillende instituten en instellingen zijn daarover besprekingen gaande. Het keurmerk is bedoeld om gebruikers en financiers van het onderzoek te garanderen dat de gegevens altijd vindbaar blijven en zorgvuldig worden beschermd tegen verval door veroudering van soft- en hardware. Onderzoekorganisaties als NWO vragen om zo'n garantie.

In april wordt in Luxemburg een Europese workshop gehouden met deelnemers uit Nederland, Frankrijk, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Ook de Europese Commissie zal vertegenwoordigd zijn. Op 1 mei zal DANS het Data Seal of Approval officieel overdragen aan de DSA Board.

Intussen wordt de instelling voorbereid van de Board van het Data Seal of Approval (DSA), het internationale bestuur dat verantwoordelijk wordt voor de assessments. Een verkennende bijeenkomst voor de installatie van die Board werd eind januari in Den Haag gehouden met DANS als gastheer. Deelnemers in de Board zijn, naast DANS, gereputeerde internationale instituten zoals het UK Data Archive (UKDA), het Duitse datapreserveringsproject NESTOR, het Franse data-instituut CINES, het Nijmeegse Max Planck

De Data Seal Board in januari in Den Haag bijeen voor een kick-off meeting: Natascha Schumann (NESTOR), Paul Trilsbeek (MPI Nijmegen), Olivier Rouchon (CINES), Henk Harmsen (DANS), Mary Vardigan (ICPSR), Hans Pheffenberger (Alfred Wegener Institute), Lisa de Leeuw (DANS), Laurents Sesink (DANS) en Matthew Woollard (UKDA)

Instituut, het Alfred Wegener Instituut in Duitsland en het grootste data-archief ter wereld ICPSR in het Amerikaanse Michigan. De eerste release van het Data Seal of Appro-

val vond plaats in januari 2007. Het commentaar en de suggesties die sindsdien binnenkwamen, zijn gebruikt om het keurmerk verder te verbeteren. De komende instelling

van de internationale Board betekent voor het Datakeurmerk een sprong in de ontwikkeling tot internationale standaard op het gebied van duurzame data.

'Hoe maken we het delen van onderzoekdata gewoon?'

In januari ging de Nationale Verkenning Digitale Duurzaamheid van start. Met de resultaten van de verkenning in de hand zal de Nationale Coalitie Digitale Duurzaamheid beleidsaanbevelingen doen aan onder meer het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Voor de sector wetenschap is René van Horik aangetrokken als onderzoeker. *e-data&research* vroeg hem naar zijn plannen.

De wetenschap is groot en divers. Hoe gaat u dat onderzoek aanpakken?

Van Horik: 'Ik richt me op drie groepen: onderzoekers, ondersteunende organisaties, zoals data-archieven, en financiers en beleidsmakers van wetenschappelijk onderzoek. Door middel van desk-research en door te spreken

met vertegenwoordigers van elke groep hoop ik een goed beeld te krijgen van de stand van zaken en vooruit te kijken naar de toekomst. Daarbij probeer ik een antwoord te krijgen op een aantal vragen. In de eerste plaats: wat voor soort digitale objecten speelt een rol in het wetenschapsbedrijf? Verder: welke digitale objecten dienen ook op lange termijn toegankelijk en bruikbaar te zijn, en: hoe moeten die bewaard en beschikbaar gesteld worden en hoe kun je dat goed organiseren? En ten slotte: wie is waarvoor verantwoordelijk, en wie gaat dit betalen?'

Wat hoopt u aan het eind van het onderzoek in kaart te hebben?

Van Horik: 'Het beste argument om te investeren in digitale duurzaamheid is aan te tonen dat toekomstig hergebruik van onderzoeksdata de wetenschap vooruit helpt. Dit inzicht bestaat al bij een aantal wetenschappelijke disciplines, maar ik hoop dat de NCDD-verkenning er voor zorgt dat het een nog breder draagvlak krijgt, zowel bij de wetenschappers als bij de financiers. Het delen en hergebruiken van onderzoeksdata zou de gewoenste zaak van de wereld moeten zijn. Ik wil onderzoeken wat ervoor nodig is om dat mogelijk te maken: bij de onderzoekers, bij de instellingen waarvoor ze werken, bij de archieven, en bij de financiers.'

Veel onderzoek wordt uitgevoerd in internationale netwerken. Hoe verhoudt dat zich tot een Nationale Verkenning?

Van Horik: 'Het spreekt vanzelf dat internationale ontwikkelingen en initiatieven een grote rol spelen bij de situatie in Nederland. EU-projecten op het gebied van digitale duurzaamheid, zoals Planets en Caspar, zijn belangrijk voor ons. Hetzelfde geldt voor initiatieven op het gebied van *research infrastructures*, zoals de CLARIN, DARIAH en CESSDA. Dit onderzoek kijkt naar het Nederlandse aandeel in deze internationale initiatieven.'

Het onderzoek gaat uit van de NCDD, waarin digitale archieven als DANS en de KB deelnemen; kijkt het ook naar de behoeftes en eisen van onderzoekers?

Van Horik: 'De behoeftes en eisen van onderzoekers zijn maatgevend, want zij produceren de wetenschappelijke informatie én zij zullen degenen zijn die de informatie hergebruiken. Maar voor de opslag van de informatie hebben zij gespecialiseerde dienstverleners nodig als bijvoorbeeld DANS, de KB, en Narcis. Hun aanbod moet goed aansluiten op de behoeftes van de wetenschappers. Die behoeftes verschillen natuurlijk per wetenschappelijke discipline, maar ik probeer toch een zo volledig beeld te schetsen. (IA)

Biografisch Woordenboek

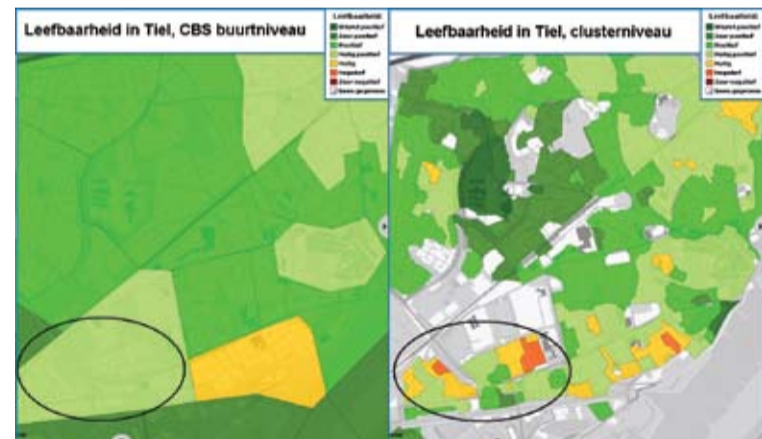
Eind vorig jaar hebben het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING) en de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren de gedigitaliseerde versie gepresenteerd van het Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek (NNBW). Het oorspronkelijke NNBW verscheen in de jaren 1911-1939 in tien delen met meer dan 22 duizend beknopte biografieën van belangrijke en opvallende Nederlanders. Er wordt nog steeds veel uitgeput door wetenschappers, genealogen en journalisten. Volgens een gezamenlijk persbericht betekent de afronding van het project voor het ING een belangrijke stap op weg naar het Biografisch Portaal, in de voorbereiding waarvan het ook samenwerkt met de DNB. Laatstgenoemde meldt dat het gereedkomen van het gedigitaliseerde woordenboek ervoor zorgt dat nu op haar website van bijna twee keer zoveel personen biografische informatie is te vinden.

IISG start Content Mashup Platform

De subsidieregeling 'Digitaliseren met beleid' van het ministerie van OCW heeft een projectvoorstel gehonoreerd voor een *Content Mashup Platform: een web 2.0 platform voor het erfgoed*. Het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), dat het voorstel indiende, wil met het platform meer en makkelijker gebruik van collecties bevorderen. Het Platform moet eind 2010 een toolkit en best practices opleveren voor (her)gebruik van erfgoed collecties in andere webomgevingen, voor het vastleggen en uitwisselen van kennis over collecties en voor het bouwen van interactieve websites met collectiepresentaties. De technische oplossingen, gebaseerd op web 2.0 technologie en open standaarden uit de erfgoed sector, zullen generiek van opzet zijn en worden in open source ontwikkeld. Doel van het project is dat zowel experts als geïnteresseerd publiek de mogelijkheid krijgen zelf aan het werk te gaan met erfgoedcollecties. Het platform moet standaard een aantal mogelijkheden voor presentatie geven zoals bijvoorbeeld Google maps of timeline toepassingen. Binnen het project worden pilots uitgevoerd met IISG-collecties die op de nieuwe websites gepresenteerd en van extra informatie voorzien worden. Met het Content Mashup Platform moet bijvoorbeeld een biograaf die onderzoek bij het IISG heeft gedaan naar Pieter Jelles Troelstra snel en gemakkelijk de gebruikte bronnen samen met zijn eigen materiaal publiceren op een website. Ook moet het mogelijk worden dat onderzoekers een portalwebsite maken op basis van gegevens van het IISG en andere instellingen. (Eric de Ruijter)

Leefbaarheidssituatie in kaart

Eind vorig jaar heeft de minister voor Wonen, Wijken en Integratie de Leefbaarometer geïntroduceerd. Deze barometer geeft de leefbaarheidssituatie in alle woongebieden in Nederland op verschillende ruimtelijke schaalniveaus weer: vanaf het gemeenteniveau, via wijken en buurten tot aan clusters van enkele postcodegebieden. Daardoor kunnen eventuele kleinere probleemgebieden die op hogere schaalniveaus onzichtbaar zouden blijven, nu ontdekt en gelokaliseerd worden.

Naast de leefbaarheid op een bepaald moment, brengt de Leefbaarometer ook de ontwikkelingen sinds

1998 in kaart. Daardoor kan het effect van gebiedsgericht beleid worden gevolgd, maar ook vroegtijdig signaleren van nieuwe problemen wordt mogelijk. Bovendien kan de leefbaarheidsscore 'uitgeklapt' worden naar onderliggende dimensies: gaat het bijvoorbeeld vooral om veiligheidsproblemen of is het voorzieningenniveau aan het afnemen? De Leefbaarometer maakt tijdig ingrijpen mogelijk, waardoor negatieve ontwikkelingen omgebogen kunnen worden en verder afglijden van gebieden voorkomen. (Simisa Boksic)

www.vrom.nl/leefbaarometer

<http://www.ncdd.nl/activiteiten-natverkenning.php>